HENRICI OCTAVI REGIS ANGLIAE ET FRANCIAE, FIdei defensoris, Supremiq;, post Christum Anglicæ Ecclesiæ capitis, Ad Carolum Cæsarem Augustum, cæterosq; orbis Christiani Monarchas, populumq; Christianum, Epistola, qua Rex facile causas ostendit, & cur is Vincentiam, ad Concilium falso nomine generale appellatum non sit uenturus, & quàm periculosum sit alijs, qui ueram Christi doctrinam profitentur, eo sese conferre.

¶ Additus est et libellus ille, quem superiori Anno, Rex sereniß. vniuersiq; Brytanniæ proceres, de Mantuanensi Concilio ædiderunt.

¶ Fruere lector, & ueritati iam postliminio redeunti, obuiam procedito, præsentem amplectere, amplexamq; exosculare.

HENRICVS OCTAVVS DEI gratia, Rex Angliæ et Franciæ. &c. Cæsari, Regibus, populoq; Christiano, Salutem et Concordiam.

SVM NON ita pridem Libellus nostro & omnium subditorũ nostrorum nomine scriptus in lucẽ prodierit, qui & abũde multas causas cõtineret, quam ob rem Concilium illud repudiauerimus, quod pontifex Romanus abusus prætextu surreptitię cuiusdam authoritatis, nec à deo concessæ, nec diutius a principibus ferendæ, primo Mantuæ futurum simulauit, mox, nullo vbi ageretur constituto loco, in Calendas Nouembres distulit, & planè doceret nihil eorũ, causam nostram

grauare posse, quæ uel in eo homi
num in eâdem sentẽtiam, aut sec-
tam potius iuratorum cõfessu, uel
in quouis alio per Romani ponti-
ficis subditiam illam authoritatẽ
conuocato Concilio statuerẽtur,
visum nobis necesse nõ est, toties
nouũ protestandi recusandiq; Cõ
cilii laborem subire, quoties Epi-
scopus Romanus, & ii quorum in
geniis ille ad fraudes sępe abuti so
let, singulari consilio, nouã aliquã
illudendi nobis rationem excogi-
tent. Et tamen cũ quædam hoc tẽ-
pore, vel ex loci mutatioccasione,
uel ex alia aliunde causa, nobis in
mentem veniant, quæ cognita or-
bi prodesse possunt, videmur no-
bis rem facere non alienam, ab eo
amore,

amore, quē fidei & religioni chri-
ſtianæ debemus, ſi hac noſtra epi-
ſtola ceu auctario quodā priorem
ſēntiā cōfirmemus. Confirmatā
quidem illam volumus perpetuo
interim proteſtātes, neq; eū libel-
lum, a nobis hoc animo æditum,
neq; hanc præfatiūculam illi ideo
prę̄fixā, quòd quisq̄ Chriſtiano-
rum principum ſit, vel qui im pē-
ſius q̄ nos exoptet, publica Chri-
ſtianorum comitia, vel qui liben-
tius ad ea q̄ nos, adfuturus ſit. Imò
nos uehementer etiam atq; etiam
principes omnes chriſtianos, po-
tentatus omnes, atq; adeo vniuer-
ſos populi chriſtiani ordines, ro-
gatos uolumus, ut ſibi perſuadeāt,
nihil æque expetere nos, q̄ vt tan-
 dem

dem nobis detur concilium, quod generale, liberum, ac piũ dici possit, quale nos, in illa nostra de Mãtuanensi Concilio protestatione, utcunque adumbrauimus. Certè vt nihil maiores nostri sanctius inuenerũt publicis istis Christianorum inter se cõsultationibus, præsertim adhibitis ad eum, quem par est & modũ & finem, ita uix quicq̃ est, quod reipub. Christianę, fidei, religioni maius periculum creet, maiorem cladem adferat, q̃ generalia Cõcilia, si quis illis ad questũ, ad cõmoda, ad errores abutatur. Generalia appellantur, ac uel ipso nomine satis nos admonent, oẽs in uniuersum Christianos, qui de dogmate aliquo inter se dissentiũt,

hic

hic apertè, liberè, impunè, ſententiam ſuam proferre poſſe. Nimirum, cum quæ in generali Concilio decernũtur, ex æquo ad omnes, quorum conſenſu fiunt, pertinẽt, ac ſpectent, par eſt, ut quiſque, quę ſentiat, intrepidè pronunciet. Dubio procul nos nõ putamus id cõcilium generale dici debere, vbi ſolum audiuntur ii, qui perpetuò decreuerint, per omnia pontificis partes fouere, ac i huius caſtris uel cõtra ſacras literas ſigna ferre. Generale concilium nec eſt, nec dici poteſt, vbi idem & ſolum aduocati & aduerſarii, idem & rei & iudices ſunt. Imo contra ius naturæ eſt, uel ut nos patiamur in noſmet legem tam iniquam ſanciri, uel ut

præsidiis omnibus nos destitui sinamus, nullumque perfugium, ad quod grauissimis iniuriis affecti, curramus, nobis relictum esse, uelimus. Pontifex & sui nobis valde inimici sunt, libenter & nos & regnum nostrum perditum uellent, id quod multis argumentis & nobis & ipsi adeo orbi declararũt, & nos non naturę iudiciũ uiolamus, si istis de nobis iudicandi potestatẽ faciamus? Honos illius, superstitione, ui, & dolo malo quæsitus, potestas illius, per religionis prætextum cõtra religionem & sacras literas erecta, primatus illius per orbis ignorãtiam, per pontificum ambitionem, & non intellecta sacræ scripturæ loca, constitutus,

quæ

quæ omnia discussis errorum nebulis, non solum apud nos cecidere, uerũ etiam apud omnes breui casura uidebantur, nonne restitueretur omnia, non redibit honos, non faceſſet regibus negotium potestas, limitum nescia, non sibi omnia uendicabit primatus, si ille iudex causam uel optimam, nobis suo arbitratu eripere possit & debeat? næ ille quidem uel talpa cæcior est, qui non apertè uideat, quẽ litis nostræ finem sperare nos necesse sit, si hostis tãtus sententiam de nobis ferat. Imò si quando fieri potest, concilium uolumus, ubi aliqua spes sit, ea restitutũ iri, quæ iam diu deprauata, religionis christianę penè interitum minantur.

Atqui, ut huiusmodi Concilium omnibus uotis expetimus, omnibus omnium precibus à deo Opt. Max. ambiendum putamus, ita rursus nostri officii arbitramur esse, diligenter cauere, & ne cuiquàm subditorum nostrorum hæ pontificum artes fraudi sint, & cæteros quoque principes Christianos etiam atque etiam admonere, ne pōtifex regum authoritate ad extirpandas crescentis Euangelii radices, ad principum turbanda iura, ad regum imminuendam authoritatem, maiestatemque lædendam abuti possit. Nos non dubitamus, quin lector non iniquus, facilè sit ea probaturus, quę in sequenti hoc libello, a nobis scribuntur, nō tam

purgandi noſtri cauſa, quàm ut hinc orbis intelligat, & uarias papiſtarum fraudes, & quantopere nos religionis controuerſias tandem aliquando ſublatas eſſe cupimus. Quę de Mantua illic dicta ſunt, de Vincentia haud dubiè dici poſſunt. Conueniunt penè omnia. Neque credibile eſt, plures Vincentię futuros, qui de fidei negotiis conſultent, quàm Mantuæ ſuperiori anno fuerint. Meritò ſanè deluditur, qui bis deceptus, bis perfidia falſus, tertio ſe deludendũ tradit. Si qui antea Mantuam properabãt, medioq; itinere peracto, fruſtra ſe in uiam dediſſe poſtea intellexerint, non exiſtimamus tam eſſe ſtultos eos, ut ſemel

fruſtra

frustra suscepto tanto itinere, rursus deridendi peregre proficiscantur. Tempus quoque & rerum status, eiusmodi est, ut religionis negotium uerius nunc uexari, quàm commodè tractari possit. Nimirum cum orbis penè uniuersus sic bellorum tumultibus æstuet, sic turcicis apparatibus molestetur, poterit ne quisquàm tam religioni inimicus esse, ut hoc tempus Conciliis commodè celebrandis idoneum putet? Certè nostras cum Episcop. Romano, controuersias, multò multòque grauiores uideri par est, quàm ut uel hoc turbulentissimo tempore excuti debeant, uel ut procuratoribus, etiam si tempus pacatissimum esset, sine

magno

magno noſtro periculo committi poſſint. Quid alii principes facturi ſint, non ſatis ſcimus, uerum nos neq; regnum noſtrum hoc tempore deſeremus, neque cauſam noſtram, in qua totius regni noſtri ſalus uertitur, cuiquàm, præterquàm nobis ipſis, credemus. Imò niſi alius æquior iudex detur, commodiorq; tractandi cauſam noſtrã locus, etiam ſi cætera adſint omnia, de quibus nunc conquerimur, nos ad huiuſmodi Concilium, nunquàm accedemus. Nunquam litis noſtræ arbitrum eum conſtituemus, qui cauſa non dum audita, contra nos non multis abhinc annis ſententiam tulit. Volumus, dogmata quæ profitemur, rite

rite examinari, excuti, ac ad ſacras literas, uelut ad lydium lapidem adduci. Inconcuſſa antiquari, incognita opprimi, uera conculcari, non ſinemus, non patiemur, non feremus. Quin, ut nullum iota CHRISTI doctrinę non modis omnibus, uel cum uitæ & regni noſtri periculo tutemur & defendamus, ita nihil eſt, quod hanc doctrinam oppugnet, obſcuretue, quin cum eo nos perpetuum bellum geramus. Veteres omnes omnium paparum traditiones, quæ uel illius tyrannidem adiuuant, uel ſuperbię criſtas attollunt, ut apud nos in ęternum abrogatas eſſe uoluimus, ita, ſi CHRISTI Opt. Max. gratia nos nõ deſtituat, perpe-

petuo, né nouæ noſtro conſenſu cõſtituantur, quę nos vel regnum noſtrum ligent, etiam atque etiam cauebimus. Quod ſi qui ſunt, quos ſua cæcitas nimium non delectet, nihil dubium eſt, quin iſtos ratio, etiam ſi Chriſti gratia eorum pectora non dum intrarit, facile doceat, quam non eſtimanda ſit huius authoritas, vtpotè quam illuſtri quodam exemplo Federicus dux Mantuæ, iure optimo locum concilio deſignatum pontifici pernegans, tantum non labefactauit. Nã ſi ex aĩo cogitauit pontifex Mantuæ concilium celebrare, ac de iure diuino ius habet vocandi principes quo volet, cur quoq; ius non habeat, quem uelit locum deligere?

re? Mantuam delegit Pontifex, dux ab hac cum arcet. Si Paulus tantam habet authoritatem, quantam sibi vendicat, cur Federicum cogere non potuit, ut apud se concilium agi pateretur? Dux non passus est, imò cum prohibuerit, quid est, quod hic cessent dirarum fulmina? Cur hunc non coercuit? Cur plenitudo potestatis hic uacua est? An non frustra uocat, si cum uocati uenerint, ab eo loco excludantur, ad quem is uocarit? An non poterunt reges videri sibi iure optimo non uenire debere, si Dux Mantuę iure locum negare potest, quem pontifex delegerit? Si cęteri principes ad hunc modum eum tractent, quis tandem

locus

locus concilio relinquetur? Rursus, si hanc uocandi potestatem principes illi largiuntur, an non ea omnia concedant illi necesse est, sine quibus ius illud suum exercere non potest? An uocabit, nec locum, quo uocet, reperire eum sinetis? Certè non solet ciuitatem aliquam suam, concilii celebrandi sedem constituere. Homo pius tam est in cęteros fidus & amicus, ut principes domi suæ hospitio excipere, non ita frequęter consuescat. Et ut ad ciuitatem aliquam ditioni suæ subiectam nos uocet, nos ne tutò intra tanti hostis mœnia uersabimur? illic ne excutiendæ religioni, an propulsandis insidiis, dogmatibus ne defendendis,

an ſeruandę uitæ operam dare nos præſtiterit? Ergo uel hoc uno facto pontifex declarat, in loca alieno imperio ſubiecta, nihil ſibi iuris eſſe, & proinde ſi deinceps in his concilium promittit, id pollicetur, quod in aliena fide ſitum eſt præſtare, & ita nos rurſus fallere poteſt. Sin ad ſe uocet, hoſpitis menſam metuimus, eſurire melius, quàm hinc ſaturos diſcedere. Atqui repertus eſt, inquiunt, locus, anxiè poſthac alium ne quęrite. Quaſi quod Mantuæ accidebat, Vincentiæ quoque accidere non poſsit, quaſique credibile ſit Venetos, tanta prudentia uiros, non id uidere, non id metuere, quod prudentiſsimus Dux Mantuæ metuiſſe

ſſe uidetur. Certè cum cogitamus, quo in loco res Venetorum hodie ſint, nobis uix fit uerisimile, eos uel Vincentiam ſuam tot exteris nationibus, ſine magno illic relicto præſidio credituros, uel in tantis ſumptibus, præſidium ibi alere uelle. Et vt alant, an non Paulus ipſe fatetur, rem mali exempli eſſe, armatum Concilium habere? Vt ut erit, uos etiam atque etiam rogatos uolumus, ne graueminī ea legere, quę ſuperiori anno de Mantuanenſi Synodo ſcripſimus. Nihil enim dubitamus, quin pro ueſtra æquitate facile à nobis contra horum inſidias ſtabitis, iudicaturi, niſi fallimur, nos in hoc negotio, neque nimium affectibus indul-

indulsisse, neq; sine grauissimis ac iustissimis causis horum concilia, censuras, decreta recusasse. Omnibus ut hęc nostra probemus, ne laborandum quidem nobis duximus. Si, quæ non inique a nobis scribuntur, æquis lectoribus placeant, satis est. Iniquorum hominum calumniæ nos, uel nihil, uel non ita multum commouebunt. Quod si quid in pontificis fraudes acerbius a nobis dictũ est, uitiorum odio, non nostrę in eum maleuolentię imputate. Imò ut ille & sui intelligant nos cum eorũ uitiis, non cum illis bellum gerere, precamur, & vt deus aliquando eorum oculos aperiat, cordis duritiem emolliat, & ut tandem illi

nobiscum

nobiſcum æternam æterni dei gloriam, poſthabita ſua, illuſtrare ſtudeant. Vale Cæſar Auguſte, Valete Monarchæ Chriſtiani orbis Columnæ, & tu populę, quiſquis es, qui Chriſti Euangelium illuſtratum cupis. Vale.

Datum Londini, ex Palatio noſtro, apud VVeſtmonaſterium, ſexto Idus Apriles, Anno Regni noſtri,

XXIX.

LONDINI IN AEDIBVS
THOMAE BERTHE-
LETI REGII IM-
PRES-
SORIS. EXCVS.

ANNO. M. D. XXXVIII.

CVM PRIVILEGIO.